

ความรู้เบื้องต้นของอัตราโทษกับการกระทำความผิด

เนื้อหาของวิทยานิพนธ์ในบทแรกนี้ เป็นการอธิบายถึงแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษที่สำคัญในบุคคลต่าง ๆ อันมีผลถึงการกำหนดอัตราโทษตามกฎหมายในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้แสดงถึงความเห็นเกี่ยวกับแนวความคิดของการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่หรือป้องปราม (Deterrence) ซึ่งถือว่าเป็นแนวความคิดของการลงโทษที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างมาก รวมตลอดถึงการจำแนกการกระทำความผิดหรืออาชญากรรมในลักษณะต่าง ๆ จากแนวความคิดของนักอาชญาวิทยาคนสำคัญและในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย

จากความหมายของอัตราโทษตามที่กล่าวมาในบทนำ จะเห็นได้ว่า "อัตราโทษ" เป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมของแต่ละสังคมที่แตกต่างกัน โดยมีอิทธิพลจากแนวความคิดหรือทฤษฎีของนักคิดจากสำนักต่าง ๆ เป็นพื้นฐาน ซึ่งสำนักที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา มี 3 สำนัก จัดเรียงลำดับได้ดังนี้

1. แนวความคิดของสำนักคลาสสิก (Classical school)

บุคคลสำคัญคนแรกคือ เบ็คคาเรีย (Beccaria) นอกจากนี้ยังมีนักคิดแนวเดียวกันได้แก่ รูสโซ (Rousseau) มงเตสกีเออร์ (Montesquieu) และโวลแตร์ (Voltaire) หลักการสำคัญของสำนักนี้คือ การกระทำที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่สังคมส่วนใหญ่ ความมุ่งหมายที่สำคัญของการลงโทษคือตอบแทนความร้ายแรงของการกระทำความผิด (ซึ่งวัดได้จากผลอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคม) และมีผลให้ประชาชนทั้งหลายเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด เช่นเดียวกับแนวความคิดของบุคคลสำคัญอีกคนหนึ่งคือ เบนธัม (Bentham) เห็นว่ากฎหมายควรกำหนดโทษให้สมกับความผิดหรือมากกว่าความพอใจที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการกระทำความผิด เพื่อจะได้ไม่กล้า

ประกอบอาชญากรรมขึ้นอีก¹

2. แนวความคิดของสำนัก นีโอคลาสสิก (Neoclassical school)

เกิดขึ้นในช่วงปฏิวัติในประเทศฝรั่งเศส หลักการส่วนใหญ่มีแนวความคิดคล้ายสำนักคลาสสิก แต่ได้เพิ่มเติมหลักการสำคัญ คือ ยอมรับว่ามนุษย์มีความสามารถและความรับผิดชอบไม่เท่าเทียมกัน จึงไม่ควรได้รับโทษเท่ากัน เช่น การกระทำความผิดของเด็กหรือคนจิตไม่ปกติ (วิกลจริต) แนวความคิดของสำนักนี้ได้พิจารณาถึง "สภาวะแวดล้อมของการบรรเทาโทษ" ด้วย ต่อมาอิทธิพลของสำนัก นีโอคลาสสิก ได้กลายมาเป็นหลักของกระบวนการยุติธรรมในระบบกฎหมายทางตะวันตกตอนช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19²

3. แนวความคิดของสำนักพอสิทีฟ (Positive school)

บุคคลในสำนักนี้ที่สำคัญมีสามคนคือ เซซาเร ลอมโบรโซ (Cesare Lombroso) ราฟาเอลเด การาฟาโร (Erafelle Carafalo) และเอนริโค เฟอริ (Enrico Ferri) สำนักนี้ได้คัดค้านแนวความคิดของสองสำนักเดิม โดยเชื่อว่ามนุษย์ประกอบอาชญากรรมหรือกระทำผิดกฎหมายนั้นเนื่องมาจากสาเหตุทางธรรมชาติ เฉพาะอย่างยิ่งสาเหตุหรือปัจจัยทางชีววิทยา (Biological Factor) การลงโทษจึงควรให้เหมาะสมกับประเภทของอาชญากร ความคิดของสำนักนี้ได้รับความนิยมอยู่ไม่นานนักเพราะมีข้อบกพร่องและถูกวิจารณ์อย่างมากมาย³

การปรากฏตัวของแนวความคิดจากสำนักทั้งสามในกฎหมายและนักนิติศาสตร์ไทย

ที่เห็นว่ามีอิทธิพลอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาของไทยปัจจุบันนั้น คือแนวความคิดของทั้งสามสำนักคลดกันไป กล่าวคือในหลักเกณฑ์ของสำนักคลาสสิก กฎหมายไทยได้

¹ Edwin H. Sutherland, and Donald E. Cressey, Criminology, (n.p.: J.B. Lippincott, 1974), p. 301.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 302.

³ ชาย เสวีกุล, อาชญาวิทยาและพัฒนาวิทยา (พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2511), หน้า 206-215.

บัญญัติไว้ในเรื่องความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคล การพิจารณาเจตนาของผู้กระทำความผิด และการพิจารณาถึงผลของการกระทำความผิดนั้น เป็นเรื่องของการที่จะวัดว่าบุคคลผู้กระทำความผิดสมควรที่จะรับโทษหรือไม่เพียงไร ส่วนการป้องปรามการกระทำความผิดอันเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีคลาสสิกด้วยนั้น ใต้นำมาใช้ในการกำหนดอัตราโทษของความผิดบางประเภทซึ่งความจริงแล้วเป็นนโยบายของรัฐที่จะป้องปรามมิให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้นเกิดขึ้น เช่น ความผิดเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจของชาติ เป็นต้น ทั้งนี้แนวความคิดของสำนักนีโอคลาสสิก ก็ได้รับความนิยมเช่นกัน จะเห็นได้จากการบัญญัติยกเว้นความรับผิดชอบทางอาญาให้แก่บุคคลที่ไม่น่าจะต้องรับผิดชอบ เช่น เด็กหรือผู้วิกลจริต และยังมีบทบัญญัติถึงการพิจารณาสภาวะอื่น ๆ อันส่งผลถึงผู้กระทำความผิดอีกด้วย ส่วนแนวความคิดของสำนักพอสซิทีฟนั้นก็มีบัญญัติเอาไว้ในส่วนของวิธีการเพื่อความปลอดภัยของประมวลกฎหมายอาญา โดยการให้ดุลพินิจแก่ผู้เชี่ยวชาญทางศาสตร์อันเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เช่น จิตแพทย์ นักสังคมวิทยา เป็นต้น

กล่าวได้ว่าประมวลกฎหมายอาญาของไทย ยึดหลักการผสมผสานทฤษฎีต่าง ๆ เอาไว้ด้วยกัน เห็นได้จากท่านศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ผู้เป็นคณาจารย์สำคัญในการร่างประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ได้เคยอธิบายไว้ว่าทฤษฎีการลงโทษสมัยใหม่ซึ่งความจริงเป็นของรอสซี (Rossi) มีอยู่ 2 ทฤษฎีด้วยกัน คือ

1. ทฤษฎีเด็ดขาด (Absolute Theorie)
2. ทฤษฎีสัมพัทธ์ (Relative Theorie)

1. ทฤษฎีเด็ดขาด (Absolute Theorie)

ถือว่าเหตุและความมุ่งหมายของการลงโทษอยู่ที่การตอบแทนแก่คน กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดย่อมได้รับความยุติธรรมสำหรับการกระทำของตน ทฤษฎีนี้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อการทดแทน โดยอาศัยแนวความคิด 3 ประการ คือ²

¹ Carl Ludwig von Bar, A History of Continental Criminal Law, (New Jersey: Rothman Reprints; 1968), p. 452-453.

²หยุด แสงอุทัย, นิติศาสตร์และการต่างประเทศ (พระนคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า 2-12.

ก. การรับรองกันทั่วไปว่า รัฐเป็นผู้ปกป้องรักษาความยุติธรรม
 ข. ความคิดในทางศีลธรรมที่บุคคลย่อมสามารถตกลงใจของตนเองได้ว่าจะกระทำหรือไม่กระทำการใด ๆ และ

ค. รัฐย่อมมีหน้าที่จำกัดอยู่แต่เพียงคุ้มครองเสรีภาพของเอกชน

ทฤษฎีเกิดจากนี้นักกฎหมายบางท่านเรียกว่าทฤษฎีแห่งความยุติธรรม หรือทฤษฎีตอบแทนแก่กัน เพราะการลงโทษผู้กระทำผิดความผิดหมายถึงการตอบแทนแก่กัน ความชั่ว ดังนั้นเมื่อมีความผิดเกิดขึ้นแล้ว รัฐต้องมีหน้าที่ให้ความคุ้มครองเสรีภาพของเอกชน และปกป้องรักษาความยุติธรรม โดยถือว่าทุกคนมีความสามารถกำหนดการกระทำของตน ซึ่งหากกระทำสิ่งที่ไม่กฎหมายของรัฐถือว่าเป็นความผิด ย่อมต้องได้รับโทษเป็นการตอบแทน

2. ทฤษฎีสัมพัทธ์ (Relative Theorie)

ถือว่าการลงโทษอาญาต้องไม่ใช่การกระทำไปเพราะว่ามีความผิดจึงต้องลงโทษ และการลงโทษก็มีไว้เป็นไปเพื่อรักษาความยุติธรรม แต่จะต้องลงโทษให้สมจุดประสงค์บางสิ่งบางอย่างซึ่งรัฐมุ่งบรรลุถึง หรือการลงโทษตามทฤษฎีนี้ก็คือการลงโทษโดยถือนโยบายของรัฐอันคำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก ทฤษฎีสัมพัทธ์ยังแบ่งได้อีก 2 ทฤษฎี คือ¹

ก. ทฤษฎีป้องกันทั่วไป (General Preventive Theorie)

ข. ทฤษฎีป้องกันพิเศษ (Special Preventive Theorie)

ก. ทฤษฎีป้องกันทั่วไป (General Preventive Theorie) หมายความว่าจุดประสงค์ของการลงโทษ คือกระทำให้คนทั่วไปหรือส่วนรวมหวาดกลัวต่อการกระทำผิด เป็นวิธีป้องกันซึ่งจะต้องเริ่มต้นด้วยการกำหนดโทษอันเป็นการบังคับทางจิตใจ ผู้ที่คิดจะกระทำผิดคิด ให้เลิกความคิดนั้นเสีย แต่เมื่อยังมีผู้กระทำผิด ก็ต้องลงโทษเพื่อมิให้บุคคลอื่นกล้ากระทำความผิด เช่นเดียวกันอีก

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2-6.

ช. (ทฤษฎีป้องกันพิเศษ (Special Preventive Theorie) มีความหมายที่จะป้องกันผู้กระทำความผิดไม่ให้กระทำความผิดซ้ำอีก บุคคลที่ก่อตั้งทฤษฎีนี้ได้แก่นักกฎหมายชาวเยอรมันชื่อ ฟรันซ์ ฟอน ลิสต์ (Franz von Liszt) ซึ่งถือว่าการลงโทษควรให้โอกาสผู้กระทำความผิดไม่กระทำความผิดในภายหน้า ทฤษฎีป้องกันพิเศษจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันและปรับปรุงแก้ไขโดยเน้นที่ตัวผู้กระทำความผิดยิ่งกว่าผลต่อสังคมทั่วไป เหมือนเช่นทฤษฎีป้องกันทั่วไป

ในระยะต่อมาได้มีผู้พยายามที่จะนำเอาทฤษฎีเค็ดซาดและทฤษฎีสัมพัทธ์มาผสมกัน โดยพิจารณาในแง่ปฏิบัติทั้งในตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องและสภาพแวดล้อม เรียกว่า "ทฤษฎีผสม" ซึ่งได้นำความคิดที่ใช้การลงโทษให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการลงโทษต่าง ๆ โดยพิจารณาเฉลี่ยกันไป ไม่เน้นหนักไปทางทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งแต่เพียงทฤษฎีเดียว กล่าวคือจะใช้หลักการตอบแทนแก่คนที่ยุติธรรมและหลักการป้องกันทั่วไปรวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขประกอบกัน ทฤษฎีผสมนี้นักกฎหมายส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นทฤษฎีที่เหมาะสมแก่การกำหนดอัตราโทษและการลงโทษ เพราะได้ผลต่อสังคมและตัวผู้กระทำความผิดเองด้วย

ดังนั้นตามเนื้อความในประมวลกฎหมายอาญา และจากความเห็นของผู้มีส่วนร่างประมวลกฎหมาย ทฤษฎีการลงโทษที่ประเทศไทยใช้อยู่นี้จึงเป็นทฤษฎีผสม ตามความเห็นของท่านศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย นี้เอง

วัตถุประสงค์ในการลงโทษ

จากแนวความคิดและทฤษฎีในการลงโทษของสำนักต่าง ๆ ล้วนแต่มีวัตถุประสงค์สำคัญในการลงโทษ 3 ประการ คือ¹

1. ลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน (Retribution)
2. ลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ (Deterrence)
3. ลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข (Reformation)

¹ อุทิต์ แสนโกติก, หลักกฎหมายอาญา: การลงโทษ, อนุสรณ์พระราชนานเพด็จศพ 23 มีนาคม 2515 (นครหลวงกรุงเทพธนบุรี: โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต, 2515), หน้า 6.

1. ลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน (Retribution)

ถือว่าการกระทำความคิดเป็นกรรมชั่ว เมื่อผู้ใดกระทำความผิดก็ต้องชดใช้กรรมของตนโดยการรับโทษ ความคิดนี้มีมาแต่สมัยโบราณ แต่เพิ่งมีหลักการอย่างสมบูรณ์ในสมัยของ Immanuel Kant¹ เขาให้เหตุผลว่าการลงโทษเป็นของคู่กับการกระทำความผิดเพื่อความยุติธรรมแล้วผู้กระทำจะต้องถูกลงอาญาให้ได้สัดส่วนพอดีทั้งในสภาพและความหนักเบากับความผิดของเขา ถ้าสังคมไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดก็เท่ากับสังคมยอมรับรองการกระทำของเขา และยังมีผลเสมือนว่าสังคมเป็นผู้สนับสนุนให้กระทำความผิดด้วย แนวความคิดของวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนนี้ สมัยโบราณเรียกว่า "ตาต่อตา ฟันต่อฟัน" กล่าวคือผู้ที่ฆาตคนตายจะต้องถูกประหารชีวิตเป็นการทดแทน

อย่างไรก็ดี แนวความคิดของ Kant ยอมรับมีข้อยกเว้นได้ 2 ประการ คือ ประการแรก อาจมีการผ่อนโทษให้ลดลง หากปรากฏว่าจะเป็นการกระทบกระเทือนความรู้สึกของประชาชน

ประการที่สอง ในเมื่อการปฏิบัติตามหลักดังกล่าวโดยเคร่งครัด จะเป็นการลดจำนวนพลเมืองของรัฐจนเกินควร

ส่วน Hegel² นักปรัชญาชาวเยอรมันได้ให้ความเห็นว่าควรนำสิ่งอื่นนอกจากตัวความคิดที่กระทำเข้ามาประกอบในการพิจารณากำหนดโทษเพื่อการทดแทนด้วย

ปัจจุบันนักทฤษฎีส่วนใหญ่ได้คัดค้านการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทนโดยให้เหตุผลไว้หลายประการ เช่น การลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทนเป็นการมองย้อนไปในอดีตไม่ได้มุ่งถึงประโยชน์ในอนาคต เป็นการลงโทษที่ไม่ได้คำนึงถึงความจำเป็นของสังคม อาจเป็นการลงโทษที่ไม่ยุติธรรมเพราะไม่สามารถวัดขนาดของความคิดได้อย่างแท้จริง การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนถือว่าการผิดศีลธรรมเพราะเหมือนกับเป็นการจองเวรกัน และการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทนไม่ได้คำนึงถึงการช่วยเหลือหลังพ้นโทษซึ่งถือว่าการป้องกันอาชญากรรมอย่างหนึ่ง

¹ เป็นนักปรัชญาชาวเยอรมัน เกิดเมื่อ ค.ศ. 1724 ตายเมื่อ ค.ศ. 1804.

² George Wilhelm Friedrich Hegel (ค.ศ. 1770 - 1831)

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการคัดค้านการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน แต่ความเห็นของผู้วิจัยยังเห็นว่า การลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทนมีประโยชน์ต่อสังคมอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะเป็นการลงโทษที่ต้องตรงกับความรู้สึกของประชาชน ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีความเห็นว่าผู้ใดกระทำความผิดก็ควรได้รับโทษเป็นการตอบแทน นอกจากนี้การลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทนยังเป็นการทำให้กฎหมายของรัฐมีความน่าเชื่อถือมากกว่าวัตถุประสงคของการลงโทษในลักษณะอื่น

2. การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ (Deterrence)¹

เป็นการลงโทษที่มีประโยชน์ในการป้องกันสังคมโดยทำให้ผู้กระทำความผิดเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำความผิด และเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่คนทั่วไปเกิดเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด ดังนั้นการบัญญัติกฎหมายจึงมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อข่มขู่ไม่ให้คนกล้ากระทำความผิด ส่วนการลงโทษเป็นเพียงทำให้การข่มขู่ของโทษที่กำหนดไว้มีน้ำหนักยิ่งขึ้น ความเห็นในแนวนี้เป็นที่ยอมรับของนักกฎหมายทั่วไป เพราะเป็นการใช้วิธีป้องกัน ซึ่งดีกว่าจะมาแก้ไขปัญหาในภายหลัง แต่กับนักทฤษฎีทางอาชญวิทยา คัดค้านการลงโทษตามวัตถุประสงค์นี้ โดยให้เหตุผลว่ามีความผิดประเภทที่ไม่สามารถใช้วิธีการข่มขู่กับผู้กระทำความผิดได้ เช่น การกระทำความผิดเพราะบันดาลโทสะหรือผู้กระทำความผิดคิดนิสสัย บุคคลจำพวกนี้ไม่ได้คำนึงถึงโทษในการกระทำความผิดเลย

3. การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข (Reformation)²

เป็นความพยายามเพื่อหาทางใหญ่ที่ใดกระทำความผิดมาแล้วเกิดความคิดที่จะยับยั้งไม่กระทำความผิดซ้ำอีก โดยมีวิธีการบำบัดมากกว่าการลงโทษ เช่น การอบรมทางศาสนาและศีลธรรม ฝึกหัดอาชีพ ให้การศึกษาทั่วไป การรักษาพยาบาล การแก้ไขสภาพแวดล้อม และการให้ความช่วยเหลือหลักพันโทษ ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่าการลงโทษมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้แค้นทดแทนหรือข่มขู่เท่านั้น แต่การลงโทษควรมีการแก้ไขผู้กระทำความผิดและเตรียมการให้บุคคลเหล่านั้นเข้าสู่สังคมได้เหมือนปกติ

¹ อุททิศ แส่นโกศิก, หลักกฎหมายอาญา : การลงโทษ, หน้า 17-18.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 35-42.

ถึงแม้ว่าวัตถุประสงค์ประเภทนี้จะเป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักทฤษฎีทางอาชญาวิทยาก็ตาม แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่พอใจวัตถุประสงค์ประเภทนี้ เนื่องจากพิจารณาในแง่ที่ว่าเมื่อกระทำความผิด ก็ควรได้รับการตอบแทนโดยการลงโทษ ทำไมจึงต้องใช้มาตรการอื่นซึ่งไม่ใช่การลงโทษกับผู้กระทำความผิด

วิธีการกำหนดอัตราโทษ

ปัจจุบันอัตราโทษทางอาญาโดยทั่วไปมีวิธีกำหนด 3 วิธี คือ¹

1. กำหนดไว้แก่คนตายหรือแน่นอนตายตัว
2. กำหนดไว้อย่างสัมพัทธ์
3. ไม่กำหนดแน่นอน

1. กำหนดไว้แก่คนตายหรือแน่นอนตายตัว

เป็นการกำหนดที่เจาะจง จนศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจได้เลย เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289 ที่กำหนดอัตราโทษประหารชีวิตสถานเดียว

กำหนดตายตัวเป็นรายวัน ตามพระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มาตรา 65 วรรคสอง นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 42 วรรคสอง หรือมาตรา 57 ต้องระวางโทษปรับอีกวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามให้ถูกต้อง สำหรับผู้ฝ่าฝืนมาตรา 34 ต้องระวางโทษปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน"

กำหนดตายตัวเป็นจำนวนเท่าของความผิด ตามพระราชบัญญัติ คุกการ มาตรา 27 " ผู้เฝ้าหรือพาของที่ยังมิได้เสียภาษี... โดยถูกต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักรไทย... ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของได้รวมอากร เข้าด้วยแล้ว..."

¹หยุด แสงอุทัย, นิติศาสตร์และการต่างประเทศ, หน้า 14.

2. กำหนดไว้อย่างสัมพัทธ์

ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดกรอบของโทษไว้ และปล่อยให้ศาลใช้ดุลพินิจลงโทษภายในกรอบของโทษ ซึ่งแยกได้อีก 2 ลักษณะ ดังนี้¹

ก. อัตราโทษที่กฎหมายกำหนดขั้นสูงไว้ แต่ไม่ได้กำหนดขั้นต่ำ เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 ซึ่งกำหนดโทษจำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกินหกพันบาท ศาลมีอำนาจลงโทษจำคุกเพียงวันเดียวหรือสูงกว่านั้น แต่ไม่เกินสามปี

ข. อัตราโทษที่กฎหมายกำหนดทั้งขั้นสูงและขั้นต่ำ เช่น ความผิดฐานชิงทรัพย์ตาม มาตรา 339 ซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองหมื่นบาท อันเป็นการจำกัดดุลพินิจของศาล กล่าวคือ ศาลจะต้องจำคุกผู้กระทำความผิดไม่ต่ำกว่าห้าปี และจะต้องไม่เกินสิบปี

3. ไม่กำหนดแน่นอน

ซึ่งได้แก่กรณีที่กฎหมายเป็นแต่กำหนดชนิดของโทษ แต่ไม่ระบุกำหนดอัตราโทษตามกฎหมายเยอรมันมีเฉพาะโทษปรับ ซึ่งศาลจะต้องลงโทษแก่จำเลยโดยคำนึงถึงฐานะในทางเศรษฐกิจของจำเลย²

นอกจากนี้ยังมีระบบจำคุกโดยไม่กำหนดเวลาในสหรัฐอเมริกา (รัฐนิวยอร์ก) ซึ่งใช้กับผู้กระทำความผิดที่อายุต่ำกว่า 30 ปี ที่มีที่ท้าวว่าจะสามารถกลับตัวได้ ในอังกฤษได้ใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้เยาว์ก่อน ต่อมาก็ได้ใช้กับผู้กระทำความผิดชนิดอื่นอีกด้วย³

ในสวีเดนอัตราโทษที่ไม่กำหนดแน่นอนมีในกฎหมายการปฏิบัติทางตลาด พ.ศ. 1970 ตามมาตรา 2 แห่งกฎหมายนี้ได้ห้ามการโฆษณาสินค้าหรือบริการซึ่งขัดกับมาตรฐานอันดีทางการค้า หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค ถ้ามีการฝ่าฝืนศาลการตลาดมีอำนาจห้ามการโฆษณาเช่นนั้นหรืออาจกำหนดมาตรการใดให้ปฏิบัติก็ได้ และถ้าเป็นการกระทำโดยเจตนาทั้ง

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14-15.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 15.

³ โกเมน ภัทรภิรมย์, กฎหมายอาญาเปรียบเทียบและอาชญาวิทยา 2 (กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 14.

ที่อยู่แล้วอาจทำให้ผู้บริโภครอดพ้นได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับธุรกิจการค้าของตนเองหรือของผู้อื่น ผู้กระทำมิโทษปรับตามที่ศาลเห็นสมควร...¹

สำหรับการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราโทษกับการกระทำความผิด" ตรงกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ (Deterrence) เพราะการวิจัยต้องการทราบว่า การกำหนดอัตราโทษตามกฎหมายจะมีผลสัมพันธ์หรือทำให้เกิดความเกรงกลัวมากน้อยตามความหนักเบาของอัตราโทษหรือไม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอสาระของวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการข่มขู่ (Deterrence) ประกอบเพื่อศึกษาค้นคว้าไว้อีกดังนี้

การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ (Deterrence) ได้แนวความคิดมาจากสำนักคลาสสิก ซึ่งมีอิทธิพลมาตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 หรือต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยมุ่งยืนยันถึงความรุนแรงของอาชญากรรมและแก้ไขการกระทำความผิดตามหลักอาชญาวิทยา ทั้งนี้โดยมีทฤษฎีของเบ็นธัม (Bentham) และ เบ็คคาเรีย (Beccaria) เป็นหลักที่ถือว่าการลงโทษจะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลกับความร้ายแรงของอาชญากรรม และไม่ควรถูกความจำเป็นแก่การปรามแรงกระตุ้นของการประกอบอาชญากรรม ซึ่งหากพิจารณาโดยถ่วงแล้วการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ (Deterrence) จะต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด หรือมากกว่า จึงจะสามารถยับยั้งการกระทำความผิดได้อย่างได้ผลตามระบบของการลงโทษ².

อนึ่ง การข่มขู่นอกจากจะใช้ระบบกฎหมายของรัฐเป็นเครื่องมือแล้ว การข่มขู่อาจเป็นไปได้โดยการตั้งข้อรังเกียจของสังคมและการรู้สำนึกในความผิดของตนเอง แต่การข่มขู่ในลักษณะเช่นนี้ไม่อาจใช้ได้กับสังคมสมัยใหม่ที่มีสภาพของสังคมแตกต่างกันได้ทุกสังคม ดังนั้นการข่มขู่จึงต้องให้สอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดที่

¹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์, "การควบคุมโฆษณา ฯ," วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (2521) : 258-259.

² Paul W. T, ed, Contemporary Correction, (New York: Mc Graw-Hill Book Company Inc, 1951), p. 7.

เกิดขึ้น และประเด็นสำคัญก็คือต้องถือว่า การประกอบอาชญากรรมเป็นการกระทำที่สังคม
รังเกียจ และจะต้องถูกลงโทษจากสังคม¹

อย่างไรก็ตาม มีนักอาชญาวิทยาแห่งสหรัฐอเมริกา คือ จอห์น ซี. บอลล์
(John C. Ball) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการลงโทษเพื่อ
เป็นการข่มขู่ (Deterrence) ในแง่ของอาชญาวิทยาที่มีผลทางปฏิบัติ พบว่าประสิทธิ
ผลแห่งการป้องกันอาชญากรรม จะประสบผลมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยประกอบ
ที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. โครงสร้างทางสังคมและระบบความเชื่อ หรือค่านิยมของแต่ละสังคม
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลของการพัฒนาทางวิทยาการ และเศรษฐกิจในสังคมตะวันตก
เป็นสาเหตุสำคัญต่อการปรับปรุงระบบกฎหมายอาญา ให้สอดคล้องกับภาวะความเปลี่ยนแปลง
ของสังคมในปัจจุบันอย่างยิ่ง
2. ความรู้สึกเคารพในหลักการปกครองโดยกฎหมาย และความเลื่อมใส
เชื่อมั่นต่อสถาบันการปกครองของประชาชน มีส่วนสร้างเสริมให้การลงโทษผู้กระทำ
ความผิดทางอาญามีประสิทธิผลยิ่งขึ้น
3. การใช้กฎหมายอาญาอย่างสอดคล้องสมานฉันท์และมีคุณค่า ในทางส่งเสริม
ประชาชนให้ตระหนักในหลักศีลธรรม หรือหลีกเลี่ยงการประพฤติที่จะเป็นปฏิปักษ์
ต่อความสงบเรียบร้อย หรือขัดต่อความรู้สึกอันดีงามของชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นอันจะขาด
เสียมิได้
4. การใช้นโยบายลงโทษผู้กระทำความผิดแบบรุนแรงสาสมตามลักษณะ
จำเพาะของอาชญากรรม เป็นสิ่งจำเป็นมากในภาวะการสังคมปัจจุบัน
5. ความแน่นอนและประสิทธิผลในการจับกุมลงโทษผู้กระทำผิดมีผลในทาง
ปรามอาชญากรยิ่งกว่าการลงโทษที่รุนแรงในทุกกรณี²

¹James A. Inciardi, ed, Criminology, (London: Sage
Publications, 1981), p. 195.

²ประเสริฐ เมฆมนต์, หลักทัณฑ์วิทยา (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์,
2523), หน้า 64 - 65.

ความเห็นของผู้ท้าววิจัยเกี่ยวกับการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ (Deterrence)

นับแต่ เบ็นธัม (Bentham) และ เบ็คกาเรีย (Baccaria) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ (Deterrence) ในปลายคริสต์ทศวรรษที่ 19 นั้น อิทธิพลของแนวความคิดนี้ได้ฝังแน่นในความคิดของบุคคลทั่วไปตลอดมา ประกอบกับคนส่วนใหญ่เห็นว่า การลงโทษที่รุนแรง เกิดขาดและรวดเร็วต่อเหตุการณ์ จะช่วยให้คนในสังคมเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดในทำนองเดียวกันนั้นอีก แต่ถ้ามองกลับ การลงโทษในลักษณะเช่นนี้ยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ ซึ่งผู้ท้าววิจัยขอขอมมาเสนอไว้ ดังนี้

1. การใช้ความเด็ดขาดและรวดเร็วเพื่อการข่มขู่ เป็นการตัดสินใจปัญหาเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ ย่อมเกิดความไม่รอบคอบและไม่พิถีพิถันต่อการตัดสินกรองปัญหาอาจลงโทษผิดตัว หรือไม่เหมาะสมกับความผิดที่เกิดขึ้นได้
2. การใช้มาตรการข่มขู่ มีลักษณะเหมือนกับการนำตัวผู้กระทำความผิดมาเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีให้สังคมเกิดความเกรงกลัว หากคิดถึงแง่มนุษยธรรมและความยุติธรรมอย่างลึกซึ้งแล้ว จะไม่เหมาะสม
3. มาตรการข่มขู่ ไม่อาจใช้ได้ผลกับคนทุกคนในสังคม ทั้งนี้เพราะมนุษย์แต่ละคนมีระดับความกลัวและความรู้สึกผิดชอบที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การกำหนดอัตราโทษในอัตราเดียวกัน คนทั่วไปย่อมเกรงกลัว แต่สำหรับบุคคลที่กระทำความผิดแบบติดนิสัยอาจไม่เกรงกลัวและพร้อมในการเสี่ยงที่จะกระทำความผิด ซึ่งเห็นได้จากการจำแนกประเภทของอาชญากรรมหรืออาชญากรของนักอาชญาวิทยา อันแสดงถึงความแตกต่างของบุคคลในการกระทำความผิด
4. ผลของมาตรการข่มขู่ หากพิจารณาให้ถ่องแท้แล้ว จะพบว่า คงได้ผลเฉพาะบุคคลที่ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน หรือคนที่มีการศึกษา มีสถานะภาพทางสังคมที่ดี เป็นส่วนใหญ่ แต่กับบุคคลจำพวกอาชญากรหรือผู้ที่เคยกระทำความผิดมาแล้ว อาจเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่มากนัก ทำให้มีความคิดที่จะกระทำความผิดอยู่อีก

จากข้อบกพร่องที่กล่าวมา ผู้ท้าวิจัยมีความเห็นว่า การที่บุคคลส่วนใหญ่เชื่อว่า การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ (Deterrence) โดยวางอัตราโทษให้สูงขึ้นนั้น จะเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด และช่วยลดปัญหาการกระทำความผิดลงอย่างได้ผล นับว่าเป็นความเห็นที่ไม่ถูกต้องกับหลักความเป็นจริง เพราะในปัจจุบันการกระทำความผิดหรืออาชญากรรมยังคงทวีจำนวนสูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น การกำหนดอัตราโทษซึ่งเป็นความหวังของมาตรการข่มขู่ (Deterrence) จึงมีประโยชน์ต่อการยับยั้งการกระทำความผิดได้น้อย หรือเกือบจะไม่มีประโยชน์เอาเสียเลย การกระทำความผิดลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นเหตุให้เกิดโทษ

ได้นักอาชญาวิทยาจำแนกลักษณะของการกระทำความผิดไว้ต่างกัน แต่สิ่งที่เหมือนกันก็คือ การจัดแบ่งประเภทของการกระทำความผิดให้สอดคล้องกับอัตราโทษและโทษที่จะลง โดยให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการลงโทษดังที่กล่าวมาแล้ว สำหรับการจำแนกลักษณะของการกระทำความผิดที่น่าสนใจและเห็นควรยกมาเป็นตัวอย่าง คือ

1. การจำแนกลักษณะความผิดตามแนวการศึกษาของ คลินาร์ด (Clinard) และควินนี่ (Quinney)¹

แบ่งประเภทของอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดไว้ 8 ประเภท คือ

(1) อาชญากรรมประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายชั้นอุกฉกรรจ์ (Violent personal Crime) ได้แก่ ฆาตกรโดยเจตนา ทำร้ายร่างกายสาหัส และข่มขืน ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าจะต้องได้รับการกำหนดอัตราโทษตอบโต้จากสังคมอย่างรุนแรง

(2) อาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเป็นครั้งคราว (Occasional Property Crime) ได้แก่ การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินของผู้อื่น ส่วนใหญ่ผู้กระทำมุ่งหวังที่จะให้ได้ทรัพย์สินมา เพื่อเสริมสร้างสถานภาพของตนในสังคม โดยไม่รู้ว่าตนได้ประกอบอาชญากรรม เป็นต้นว่า ไซ้เช็คไม่มีเงิน ทำให้เสียทรัพย์สินของผู้อื่น ปฏิบัติการโต้ตอบจากสังคม จึงมุ่งหวังที่จะจับกุมบุคคลเหล่านั้นมาชดใช้ค่าเสียหายหรือลงโทษ โดยเฉพาะผู้ที่เคยมีประวัติอาชญากรรมมาแล้ว

¹ อร์นีย์ สุวรรณบุบผา, หลักอาชญาวิทยา, หน้า 53-56.

(3) อาชญากรรมประเภทกระทำโดยใช้ตำแหน่งหน้าที่เป็นเครื่องมือ (Occupational Crime) ได้แก่ การคอร์รัปชัน ฉ้อโกง ค้าของเถื่อน หลบหนีภาษี หลอกหลวงให้ผู้อื่นเสียทรัพย์ หรือการค้าในตลาดมืด เป็นต้น ผู้กระทำความผิดจะมีความรู้สึกกว่าตนเองมีโช้อาชญากรโดยจะเพิกเฉยหรือไม่เคียดครอน เพราะอาจจะได้รับผลประโยชน์ร่วมอยู่ด้วย ผู้กระทำความผิดจะยอมรับว่าพฤติกรรมของเขาเป็นแบบแผนอันเป็นค่านิยมในสังคม ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา แต่เนื่องจากผู้กระทำความผิดประเภทนี้ส่วนใหญ่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง จึงมีเงื่อนไขในการพิจารณาความผิดที่ยุ่งยากซับซ้อน เป็นเหตุให้ปฏิกริยาโต้ตอบจากสังคมไม่ค่อยจะร้ายแรงนัก

(4) อาชญากรรมทางการเมือง (Political Crime) เป็นการกระทำเพื่อสนับสนุนหรือนำมาซึ่งความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทางการเมือง และกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด แต่ผู้กระทำจะไม่คิดว่าตนเป็นผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด การกระทำความผิดประเภทนี้จะได้รับการโต้ตอบจากสังคมในลักษณะที่รุนแรง ตราบเท่าที่พฤติกรรมนั้นนำมาซึ่งภัยอันตรายต่อสังคม เช่น ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร การกบฏ การบ่อนทำลายเพื่อล้มรัฐบาล

(5) อาชญากรรมประเภทที่ขัดต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม (Public Order Crime) ความผิดประเภทนี้ขึ้นอยู่กับทัศนคติของสังคมเป็นส่วนใหญ่ เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เมาสุราอาละวาด โสเภณี รักรวมเพศ ประพฤติตนเป็นคนจรจัดเรวอนและไร้อาชีพ

(6) อาชญากรรมเลียนแบบ (Conventional Crime) การกระทำความผิดประเภทนี้ จะพบอยู่ในกลุ่มเด็กวัยรุ่น โดยเลียนแบบจากการกระทำความผิดของผู้ใหญ่ หรือจากการเผยแพร่ลักษณะการกระทำความผิดจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น จากภาพยนตร์ โทรทัศน์ และจากหนังสือพิมพ์

(7) อาชญากรรมรวม (Organized Crime) เป็นการกระทำความผิดร่วมกันหลายคน อาจรวมกันเป็นกลุ่มเรียกว่า "องค์การอาชญากร"² เช่น การลักพาตัวไปเรียกค่าไถ่ การค้ายาเสพติด การคอบ่อนการพนัน หรือของโสเภณี เป็นต้น ปฏิกริยา

¹Hermann Mannheim, Comparative Criminology, Vol 1 (London: Routledge and Kegan Paul, 1965), pp.327 - 328.

²ชาย เสวีกุล, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 22.

โต้ตอบจากสังคมจะรุนแรง แต่ในทางปฏิบัติมักกระทำไต่ยาก

(8) อาชญากรรมอาชีพ (Professional Crime) ได้แก่การกระทำ ความผิดที่ผู้กระทำยึดถือเป็นอาชีพ จนไม่ยอมประกอบอาชีพสุจริตอื่น ๆ เพราะเห็นว่า ลำบากหรือมีรายได้น้อย การกระทำผิดลักษณะนี้ เช่น นักการพนันอาชีพ นักล้วง กระเป๋านักจ้ดแจะ ซึ่งกฎหมายนักกำหนดโทษชั้นกลาง ๆ เพราะการกระทำของบุคคล เหล่านี้ไม่นิยมวิธีรุนแรง สังคมจึงโต้ตอบด้วยวิธีที่ไม่รุนแรงเช่นกัน

2. การจำแนกลักษณะของการกระทำผิดหรืออาชญากรรม ตามแนวความคิด ของ ลี (Lee)¹

แบ่งได้เป็น 6 ประเภท คือ

(1) อาชญากรรมเป็นครั้งคราว จะกระทำความผิดเมื่อโอกาสอำนวยและโดย ปกติเป็นพวกที่สามารถควบคุมความประพฤติได้ แต่ได้กระทำความผิดเพราะมีแรงผลักดัน ในตัว จึงควบคุมสติได้น้อย เช่น เมาส์รูด เมากัญชา ถูกขมเหง ถูกสยประมาท

(2) อาชญากรรมเป็นนิสัย เป็นการกระทำความผิดโดยการเรียนรู้จากเพื่อน ที่มีนิสัยอย่างเดียวกัน รวมทั้งกระทำไปตามแรงกระตุ้นของความต้อการต่าง ๆ เมื่อได้ กระทำจนกลายเป็นนิสัยก็จะกลายเป็นของธรรมดา เช่น กระทำความผิดเพราะอยากรวย อยากมีตำแหน่ง หรือมีหน้ามีตา

(3) อาชญากรรมผู้ดี เป็นพวกที่มีอาชีพ แต่ชอบกระทำความผิดในเรื่องการเงิน เช่น คอรัปชั่น การค้าของหนีภาษี เป็นต้น

(4) อาชญากรรมอาชีพ เป็นผู้มีเทคนิคและเชี่ยวชาญในการกระทำความผิด ถือว่าการกระทำความผิดนั้นเป็นอาชีพ เนื่องจากมีรายได้และไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยมาก เช่น นักย่องเบา นักล้วงกระเป๋านักจ้ดแจะ

(5) อาชญากรรมจิตผิดปกติ เนื่องมาจากความผิดปกติทางจิต จึงเป็นเหตุให้ เกิดการกระทำความผิด บุคคลเหล่านี้ยอมไม่สามารถไตร่ตรองว่าการกระทำของตนนั้น

¹ Alfred McClung Lee, Principle of Sociology, (n.p. : Barnes and Noble, 1963), pp. 36 - 37.

ถูกหรือผิด ดังนั้นกฎหมายจึงกำหนดให้ลงโทษน้อยกว่าธรรมดาได้ เช่น การกระทำ
ความผิดของคนวิกลจริต

(6) องค์การอาชญากร เป็นการรวมกลุ่มผู้กระทำความผิด โดยมีการ
ดำเนินงานอย่างเป็นระเบียบ มีการแบ่งงานเป็นสัดส่วน เช่น การค้ายาเสพติด การ
ลักพาตัวไปเรียกค่าไถ่ การตั้งสถานที่บริการหรือค้าประเวณี เป็นต้น¹

3. การจำแนกลักษณะของการกระทำความผิดในประมวลกฎหมายอาญาของ ประเทศไทย

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ได้กำหนดให้ใช้
ประมวลกฎหมายอาญา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 โดยแยกลักษณะการกระทำ
ความผิดไว้ดังนี้

(1) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ได้แก่ ความผิดขององค์
พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ความผิดต่อ
ความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร
ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ

(2) ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง ได้แก่ ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ความผิด
ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

(3) ความผิดเกี่ยวกับความยุติธรรม ได้แก่ ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการ
ยุติธรรม ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(4) ความผิดเกี่ยวกับศาสนา

(5) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน

(6) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน

(7) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ได้แก่ การปลอมแปลงเงิน
ตรา ความผิดเกี่ยวกับดวงตราแสตมป์และตัว ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเอกสาร

¹ สุพิตรา สุภาพ, ปัญหาสังคม (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
2523), หน้า 90-91.

(8) ความผิดเกี่ยวกับการค้า

(9) ความผิดเกี่ยวกับเพศ

(10) ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ได้แก่ ฆ่าคนตาย ทำร้ายร่างกาย ทำให้แท้งลูก ทอดทิ้งเด็ก คนป่วยหรือคนชรา

(11) ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง ได้แก่ การทำให้เสื่อมเสีย อิศระภาพ ความผิดฐานเปิดเผยความลับ และความผิดฐานหมิ่นประมาท

(12) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ได้แก่ ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฆังทรัพย์ ปรันทรัพย์ ความผิดฐานฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอกทรัพย์ รับของโจร ทำให้เสียทรัพย์สิน และความผิดฐานบุกรุก

(13) ความผิดในลักษณะลหุโทษ คือ ความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่านี้มีมาด้วยกัน¹ ลหุโทษจึงเป็นความผิดที่มีอัตราโทษน้อยกว่าความผิดในลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมา

จากลักษณะความผิดในประมวลกฎหมายอาญา ถือเป็นอาชญากรรมถึงสังคมนหรือ ส่วนรวมเป็นหลัก กฎหมายอาญาจึงจัดเป็นกฎหมายมหาชน และการวางอัตราโทษได้ กำหนดให้มีสัดส่วนสัมพันธ์ตามความเสียหายที่คาดว่าจะเกิดกับสังคมคนหมู่มากเป็นเกณฑ์ ซึ่งในบางสมัยที่ความเห็นของสังคมเปลี่ยนแปลงไปย่อมจำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมายอาญาบ้างตามแนวทางหรือข้อเรียกร้องของสังคมนั้น เช่น การยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติม ภาวะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน หรือคำสั่งของคณะปฏิวัติ เป็นต้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย